

Article Arrival : 15/02/2020
Related Date : 05/04/2020
Published : 10.04.2020

Doi Number <http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2263>

Reference Ulukan, H.; Şahinler, Y. & Ulukan, M. (2020). "Futbolcuların Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Ankara Örneği", International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue: 60; pp:1431-1444

FUTBOLCULARIN DURUMLUK VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: ANKARA ÖRNEĞİ

Investigation Of Football Players' State And Trait Anxiety Levels: The Case Of Ankara

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ULUKAN

Adnan Menderes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Aydın/TÜRKİYE

Yunus ŞAHİNLER

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Entitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, (Doktora) Kütahya/TÜRKİYE

Mahmut ULUKAN

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Entitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, (Doktora), Kütahya/TÜRKİYE

ÖZET

Bu çalışmada futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, Ankara'da çeşitli kulüplerde oynayan futbolculardan 204 sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada Öner ve Le Compte (1983) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri "Durumluk Kaygı" için 0.94 ile 96 arasında "Sürekli Kaygı" için 0.83 ile 0.87 arasında bulunmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Frekans ve ortalama değerlerinden faydalanılmıştır. Veri toplama araçlarının normal dağılım gösterip göstermediği test edilmiştir. Normal dağılıma uygun olduğu için parametrik testlerden yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki farklılığın test edilmesi için t-testi ve ANOVA testinden faydalanılmıştır. Ayrıca alt grupların farklılığı belirlemek için Bonferroni ve Tamhane kullanıldı ($\alpha=0,05$). Araştırma sonuçlarına göre futbolcuların cinsiyet, yaş ve turnuvaya katılım değişkenine göre durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Futbolcuların cinsiyet değişkenine göre ortalamaları incelendiğinde kadınların erkeklere göre sürekli kaygı düzeylerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Futbolcuların kaygı düzeylerinin yaş değişkenine göre incelendiğinde sürekli ve durumluk kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu saptanmış ve bu farkın 26-30 yaş grubunda olan futbolcuların lehine olduğu belirlenmiştir. Ayrıca futbolcuların kaygı düzeylerinin turnuvaya katılım değişkeni açısından incelendiğinde ise; yine durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farkın 41-50 arası turnuvaya katılım gösteren futbolcuların lehine olduğu görülmüştür. Fakat bireylerin eğitim, gelir, kategori ve spor yapma yılı değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, kaygı, durumluk ve sürekli kaygı

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the state and trait anxiety levels of football players. The research, 204 athletes from football players playing in various clubs in Ankara participated as volunteer. In the research was used the State and Trait Anxiety Scale, which was adapted to Turkish culture by Öner and Le Compte (1983). The Cronbach Alpha value of the scale was between 0.94 and 96 for "State Anxiety" and between 0.83 and 0.87 for "Trait Anxiety". To the evaluate the data was used SPSS 25.0 statistical software. Frequency and average values was used. Whether the data collection tools show normal distribution was tested. Because of it is suitable normal distribution, parametric tests were used. To test the difference between the variables were used T-test and ANOVA test. In addition, to determine the difference of subgroups were used Bonferroni and Tamhane ($\alpha = 0.05$). According to the results of the research, it has been determined that there is a significant difference between the state and trait anxiety levels of the players according to gender, age and tournament participation variable. When the averages of the footballers according to the gender variable are analyzed, it is determined that the women have a higher level of anxiety than men. When the anxiety levels of the players were analyzed according to the age variable, it was determined that there was a significant difference in the trait anxiety levels and this difference was in favor of the players in the 26-30 age group. In addition, when the anxiety levels of football players are analyzed in terms of participation to the tournament; again, a significant difference was found between the state and trait anxiety levels. It was observed that this difference was in favor of football players participating in the tournament between 41-50. However, it was determined that there was no significant difference in terms of individuals' education, income, category and year of doing sports.

Key Words: Sport, anxiety, state and trait anxiety

1. GİRİŞ

Spor, büyüme çağındaki çocuklar için fiziksel, zihinsel ve bilişsel gelişimi amaçlayan, sağlık ve sosyal gelişim açısından da büyük öneme sahip bireysel ya da takım halinde yapılan etkinliklerin bütünüdür. Toplum olarak spor yapma alışkanlığının kazanılmasında, sporu bir hayat felsefesi olarak benimsenmesinde, kendine güven duygusunun kazanılmasında ve sosyal bir saygınlığa sahip bireyler olunmasında dolayısıyla iyi bir toplum yetiştirilmesinde büyük bir öneme sahip olduğu gerçeği yadsınamaz (Ulukan, M., Acet, M., & Şahinler, Y. 2019).

Spor, bireyin psikolojik ve fizyolojik olarak sağlıklı olmasını sağlayan, sosyal hayatını düzenleyen, zihinsel olarak belirli bir seviyeye getirmesine olanak sağlayan pedagojik, biyolojik ve sosyal bir kavramdır (Şahinler, Y., Ersoy A. 2019).

Günümüzdeki kitlelerin yaşam koşullarının belirsizliklerle dolu olduğu bilinen bir gerçektir. Günlük yaşantının neler getireceğinin belirsizliği, meslek, iş, yaşam garantisi, sağlık güvencesinin olmayışı gibi durumların insanları kaygılandığı gözlemlenmektedir. İnsanların sağlıklı yaşam sürmesi, huzur bulması, hareketli ve üretken olmaları vb. faktörlere ve iç huzura bağlı olmaktadır.

Araştırmacılar ve bilim insanları uzun süreden beri kaygı ve diğer duygusal faktörlerin sportif başarıya etkilerini belirlemek için çalışmışlardır. Bilindiği gibi birçok psikolojik olgu sporda performansı etkilemektedir. Bunlardan en önemli olanlarından birinde kaygı olduğu belirlenmiştir. Gelecekle ilgili insanı sıkıntıya düşüren ve üzen bir beklenti hali, güven duygusundan kayıp yaşama ile karmaşık bir heyecan yaşama durumu” (Öncül, 2000; Coşkun ve Günbey, 2009) olarak tanımlanan kaygı, “dışardan gelen bir tehlike durumu ya da birey tarafından tehlikeli olarak algılanıp yorumlanan bir durum karşısında yaşanan bir duygu” (Alisınanoğlu ve Ulutaş, 2003) olarak da bilinir. Her bir sporcunun psikolojik yapısı ve kişisel başarısı farklılık göstermektedir. Antrenman kadar gerekli olan psikolojik desteğin önemini her sporcu antrenör ve idare edicinin bilmesi gereken önemli bir husustur. Sporcunun başarısında önemli bir etkiye sahip olan ve psikolojik etmenlerden birisi olan kaygı, insanın temel duygularından biri olarak kabul edilebilir.

Kaygıyı belirsizliklere bağlı olarak başa gelecek olan bir tehlike duygusu, huzur kaybı, gerilme ve korkma ile karakterize, hoş olmayan bir durum olarak tarif eden Linn (1980) ayrıca solunum hızında değişme, kalp vuruş hızında artma, ağızda kuruma, terleme, kaslarda gerilme ve titremeyi içeren karakteristik bir otonom sistem faaliyeti” şeklinde kendini gösterme olarak da ifade etmiştir.

Şüphesiz ele aldığımız kaygı konusunu, korku, hiddet, sevinç çığlıkları, şaşkınlık gibi son derece büyük heyecan durumlarıyla birlikte düşünmemeliyiz. Kaygılı duruma neden olan etkenler üzerinde durulması yerine gerekenlerin zamanında yapılmasına odaklanılmazsa, “kaygılı olma”nın git gide daha büyük heyecanları ortaya çıkaracağı düşünülebilir (Guillaume 1978).

2. SPOR VE KAYGI

2.1. Spor

Birçok bilim ile iç içe geçmiş, insanı ingilendiren ve çok branşlı bir yaklaşıma sahip bir bilim olan spor psikoloji alanıyla ilişkilidir. Spor psikolojisindeki gelişmelerle birlikte son zamanlarda çalışılmaları en çok konu olan alanlardan biri, spor ve kaygı olmuştur (Oda 2014).

Spor kişinin hareketli çevrelere katılımı sağlayan bir etkinlik olması özelliği dolayısıyla bireyin sosyalleşmesinde önemli bir rol oynar. Sporun modern toplumlarda çoğunlukla kollektif bir etkinlik olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sportif faaliyetler aracılığı ile spor yapan kişiler farklı insan grupları ile sosyal bir ilişki edinmektedirler.

Spor, insanın dar çevresinden kurtulup dış çevrede, başka etnik yapıya sahip insanlarla diyalog halinde bulunmasını, onları etkilemesi veya onlardan etkilemesine olanak sağlamaktadır. Sporun bu yönünün yeni dostlukların edinilmesine, edinilen dostlukların sağlamlaştırılmasına ve sosyal uyumu desteklediği söylenebilir. Spor sadece spor yapanlar için değil, aynı zamanda izleyiciler arasında da önemli bir muhabbet ve kaynaşma konusu oluşturmaktadır (Çaha, 1999). İlk zamanlarda kişisel bir olgu olarak başlayan sportif faaliyetler, günümüzde toplumsal bir özellik olarak kazanım sağlamasıyla daha geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır (Küçük ve Acet, 2002). Spor farklı taraflarıyla ele alındığında, sporun tanımlama konusunda birçok yazar farklı tanımlamalar ve görüşler belirtmişlerdir. Bunun sebebi olarak

sporun; hedef, içerik, branş ve yapılış tarzlarının farklı şekilde ele alınıp, değerlendirilmesi olarak görülebilir. (Yetim, 2000, 114)

Dünyanın başlangıcından bu yana insanın var oluşu itibariyle hareket, fiziksel eylem ve yaşama dair her şey insanoğlu tarafından sahiplenilmiş kavramlardır. İnsanlık tarihinin başlangıcından beri nüfusun da artmasıyla ve artan nüfusun günümüzde çok yüksek rakamlara ulaştığı görülmektedir. Bu kalabalık dünya içerisinde her insanın kendine özgü ve birçok insanın ortak istekleri ve ihtiyaçları olmuştur. Bu doğrultuda söz konusu çerçeve değerlendirilmeye alındığında bu ortak istek ve ihtiyaçlardan birinin de hareket ve fiziksel aktiviteler olduğunu söylemek mümkündür. Bu ihtiyaçların temelde ortaya çıkışı genelde bireylerin bundan fiziksel anlamda yarar sağlama düşünceleri temeline dayanmaktadır.

Spor, toplum hayatında farklı yollardan giderek, insanları doğrudan ya da dolaylı olarak kendine bağımlı hale getirmiş ve her zaman insanların ilgi odağı olmayı başarmış sosyal bir olgudur. İnsanların vazgeçmek istemedikleri ihtiyaçlarını, zevklerini karşılayarak kendisine bağlı kılan spor, günümüzde büyük bir sosyal kurum olduğu benimsenmiş ve toplumu yakından ilgilendiren belirli davranışlar, simgeler ve düşünceler geliştirmiştir. Gelişimde hız gösteren teknoloji, insan gücüyle yapılan işlerde insana duyulan gereksinimi git gide azaltmış ve bunun sonucunda insanın doğal yapısına uyum sağlamayan bir yaşam biçimi ile birlikte iş ve dış dünyadan gelen baskı ve stresler insanları psikolojik yönden sıkıntıya sokmaktadır. İşte bu aşamada sporun rahatlamaya olan etkisi ve yaşanılan sıradanlık algısından kurtarma özelliğinin devreye girmesi ile insanların psiko-sosyal gelişimlerine önemli derecede katkı sağlayacaktır.

2.2. Kaygı

Kaygı (Anksiyete), bireyin tehdit altında veya tehlike karşısında duygusal, davranışsal ve fiziksel açıdan yaşadığı ve otomatik olarak ortaya çıkan bazı değişiklikler ve bu durumların öznel yaşantıları tanımlamak amacıyla kullanılan bir kavramdır (Ayberk 2011).

Türkçe sözlükte kaygı “üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa” olarak tanımlanmaktadır (TDK 2015). Psikoloji sözlüğünde ise kaygı, tehlike ya da başa gelebileceği düşünülen talihsizlik korkusunun ya da beklentisinin yarattığı bunaltı veya tedirginlik durumu olarak tanımlanmaktadır (Budak 2013).

Kaygı, ikiye ayrılır bir durumluk kaygı iki sürekli kaygı; Durumluk kaygı, “dış etkenlere bağlı streten dolayı ortaya çıkan, , başkalarının da sebebi bilinmeyen bir kaygı biçimi” olarak tanımlanır (Öner ve Le Compte, 1998; Selya, 1998; Kuru, 2000). Durumluk kaygı ise sporcuları anlamada önemli bir etkidir.

Devam eden müsabakarda, müsabaka öncesi ve sonrası sporcu için önemli bir kaygı türüdür. Sporcunun psikolojisi ve kişiliği ile ilişkilidir (İkizler, 1993). Sürekli kaygı ise; “stres yaratan durumların tehdit edici olarak algılanması olarak tanımlanır (Özgüven, 1994). Bu tip kaygılar sporcunun kişilik yapısına göre değişiklik gösterebilir.

Kişilik kaygıya elverişli olması, sürekli kaygı seviyesini etkiler (İkizler, 1993). Sürekli kaygı kişinin davranışlarında doğrudan doğruya gözlenemez. Fakat değişik zaman ve şartlarda tespit edilen durumluk kaygı reaksiyonlarının şiddetinden ve sıklığından yararlanılabilir (Öner ve Le Compte, 1998). Kaygı, korku ve gerginlik olarak da ifade edilebilir (Büyüköztürk 1997).

Psikolojide insanın yaşadığı bir ruhsal durumu ifade eden kaygı kavramı ilk olarak Freud tarafından tanımlanmıştır (Manav 2011). Anormal psikoloji sınırları içerisinde kaygı, yani korku ve endişe duygusu kadar hepimize temas eden başka bir konu yoktur. Bu duygu durum birçok psikopatolojide ortaya çıkabilir ve bu bölümdeki bozuklukların temel boyutunu oluşturmaktadır (Davison ve ark 2004). Kaygı, yaşanılan, huzursuzluk, mutsuzluk, stres ve korku gibi terimleri ifade eden ve hoş görülmeyen duygular olarak tanımlanmaktadır.

Kaygıyı bazı kavramlar ile araştırtığımızda kişinin hayatta kalması ve geleceğinin devam ettirmesi için, doğal ve vazgeçilmez bir tepki olarak değerlendirilebilir. Kaygı, kişinin yaşamında belli hedefler çerçevesinde davranmasını ve kendini korumasını sağlamaktadır (Ayberk 2011).

Kaygı, bir risk ihtimali veya bireyin tehlike olarak algıladığı, bir olaydır. Kişinin her han bir şey olacakmış gibi bir duygu içinde yaşamasıdır. Kaygı, kişisel gerginlik ,korku, huzursuzluk, üzüntü duygularının yoğun olduğu ve bu duyguların yoğunluğunun artışa neden olan davranış biçimi olarak tanımlanır.

Kaygı sürekli ve durumluk kaygı şeklinde tanımlanabilir. Bunların yanı sıra kendisini gösterme şekline göre fizyolojik kaygı (fizyolojik kaygıya aşırı uyarılma, bilişsel uyuşmazlık ve davranım yokluğu sebebl olur denilmektedir) ve bilişsel kaygı olarak ayıran bir yaklaşım da mevcuttur (Yavuzer, H, 1996). Bir başka görüşe göre ise sporcunun kaygı düzeyi; müsabakanın zorluğu ve önemi tarafından belirlenir. Yarışma sporlarında yüksek kaygı, performans için bir dezavantaj oluşturur. Yüksek kaygıya sahip bir sporcu için şiddetli bir rüzgâr, ilk kez çıkacağı bir saha, alışmadığı taktikte oynayan bir rakip birer soruna dönüşebilir (Edim Macila, 2013).

3. YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi dört alt başlık altında incelenmiştir. Bu alt başlıklar aşağıda detaylı olarak verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmamızda “betimsel tarama modeli” kullanılmıştır. Bu model, bir örneklemdaki bireylerin verilerinin bir ve birden fazla değişkene göre nasıl dağılım gösterdiğini belirlemek maksadıyla kullanılmaktadır. Tarama modeli kullanılan araştırmalarda evrenin tamamından veri toplamak yerine, evrenin belirli bir bölümünden yani belirli bir örneklemden veri toplanabilmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 177).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Yapılan bilimsel çalışmalarda ulaşılan sonuçların yapılacak olan çalışmalara öncülük etmesi o çalışmanın niteliğini ortaya koyan önemli bir ipucudur. Bu ipuçları sayesinde ulaşılan sonuçlar herhangi bir alanla ilgili bütüncül bilgiye ulaşmayı sağlar (Karasar, 2016).

Araştırma sonuçlarının yorumlandığı topluluk olarak tanımlanan kavrama evren denir. (Büyüköztürk vd., 2012). Bu bağlamda yapılan araştırmanın evrenini, Ankara’da çeşitli kulüplerde futbol oynayan sporcular oluşturmaktadır. Evrenin içerisinde yer alıp üzerinde araştırma yapılabilecek evrene genellenen gruba ise örneklem denir (Büyüköztürk, 2017). Araştırmanın örneklemini Ankara’da çeşitli kulüplerde futbol oynayan sporcular arasından “Basit Seçkisiz Örnekleme” yöntemi kullanılarak belirlenen 204 sporcu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan futbolcuların cinsiyet, yaş, eğitim, gelir, kategori, spor yapma yılı ve turnuvalar katılım sayısı değişkenlerine göre açıklayıcı bilgiler aşağıda tablolarda belirtilmiştir.

Tablo 1. Futbolcuların Cinsiyetlerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	N	%
Erkek	121	59,3
Kadın	83	40,7
Toplam	204	100

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların cinsiyetlerine ilişkin veriler incelendiğinde araştırmaya katılan futbolcuların %59,3’ünü erkek (n=121), %40,7’sinin ise kadın (n=83) futbolculardan oluştuğu görülmektedir. Erkek futbolcuların kadın futbolculardan fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Futbolcuların Yaş Değişkenine İlişkin Bilgiler

Yaş	N	%
15-19 yaş	85	41,7
20-25 yaş	79	38,7
26-30 yaş	25	12,3
31 yaş ve üstü	15	7,3
Toplam	204	100

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların yaş değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %41,7’ünü 15-19 yaş (n=85), %38,7’sinin 20-25 (n=79), %12,3’ünün 26-30 yaş (n=25), %7,3’ünün ise 31 yaş ve üstü (n=15) yaş grubundan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 3. Futbolcuların Eğitim Düzeylerine İlişkin Bilgiler

Eğitim	N	%
Lise	80	39,2
Lisans	104	51,0
Lisansüstü	20	9,8
Toplam	204	100

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların eğitim değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %39,2'sinin lise (n=80), %51'inin lisans (n=104), %9,8'inin ise lisansüstü (n=20), eğitim düzeyinden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılımın lisans eğitim düzeyinde olan futbolculardan olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Futbolcuların Gelir Seviyelerine İlişkin Bilgiler

Gelir	N	%
Çok Kötü	69	33,8
Kötü	41	20,1
Orta	38	18,6
İyi	38	18,6
Çok İyi	18	8,8
Toplam	204	100

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların gelir değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %33,8'inin çok kötü (n=69), %20,1'nin kötü (n=41), %18,6'sının orta (n=38), %18,6'sının iyi (n=38), %8,8'inin ise çok iyi (n=18) olduğu görülmektedir. Araştırma katılım gösteren futbolcuların gelir düzeylerinin en fazla çok kötü ve kötü seviyelerde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Futbolcuların Kategorilerine İlişkin Bilgiler

Kategori	N	%
Yıldızlar	83	40,7
Gençler	81	39,7
Büyükler	40	19,6
Toplam	204	100

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların kategori değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %40,7'sinin yıldızlar (n=83), %39,7'sinin gençler (n=81), %19,6'sının ise büyükler (n=20), kategorisinden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılımın yıldızlar kategorisinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Futbolcuların Spor Yapma Yıllarına İlişkin Bilgiler

Spor Yapma Yılı	N	%
0-2 yıl arası	34	16,7
3-5 yıl arası	31	15,2
6-8 yıl arası	72	35,3
9 yıl ve daha fazla	67	32,8
Toplam	204	100

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların spor yapma yılı değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %16,7'sinin 0-2 yıl (n=34), %15,2'sinin 3-5 yıl (n=31), %35,3'ünün 6-8 yıl (n=72), %32,8'inin 9 yıl ve daha fazla (n=67) olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Futbolcuların Turnuva Katılım Sayılarına İlişkin Bilgiler

Turnuva Sayısı	N	%
0-10 arası	47	23,0
11-20 arası	47	23,0
21-30 arası	29	14,2
31-40 arası	31	15,2
41-50 arası	15	7,4
51-60 arası	13	6,4
61 ve üstü	22	10,8
Toplam	204	100

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların turnuvaya katılım sayıları değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %23'ünün 0-10 (n=47), %23'ünün 11-20 (n=47), %14,2'sinin 21-30 (n=29), %15,2'sinin 31-40 (n=31), %7,4'ünün 41-50 (n=15), %6,4'ünün 51-60 (n=13), %10,8'inin 61 ve üstü (n=22) katılımının olduğu görülmektedir.

3.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması için araştırmacılar tarafından Ankara'da futbol kulüplerinde oynayan sporculara çevrim-içi anket v 250 adet veri toplama aracı (Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği)

dağıtılmıştır. Dağıtılan veri toplama araçlarından 223'ü geri dönmüş olup 19'u araştırma için uygun bulunmamış ve araştırma dışı tutulmuştur. Geriye kalan 204 futbolcudan toplanan veriler ile araştırmanın analizleri yapılmıştır (Bulut, 2019).

3.3.1. Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği

Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini belirlemek için Öner ve Le Compte (1983) tarafından Türk kültürüne uyarlanmış olan Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri kullanılmıştır. Ölçek yirmi ifade Durumluk Kaygı Ölçeği, yirmi ifade de Sürekli Kaygı Ölçeği olmak üzere toplam kırk ifadeden oluşmaktadır. Durumluk Kaygı Ölçeği, maddelerinde ifade edilen duygu ya da davranışlar, bireyin içinde bulunduğu durumu belirli kurallar altında kendini nasıl hissettiğini betimleme derecesine göre; (1) Hiç, (2) Biraz, (3) Çok ve (4) Tamamiyle şeklinde oluşan seçeneklerden işaretleme yapılarak cevaplandırılır. Sürekli Kaygı Ölçeğindeki seçenekler ise bireyin kendini nasıl hissetmesi gerektiği ile ilgili olarak (1) Hemen hiçbir zaman, (2) Bazen, (3) Çok zaman ve (4) Hemen her zaman şeklindedir. Durumluk kaygı ölçeğinde tersine dönmüş ifadeler; 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20. maddelerdir. Sürekli kaygı ölçeğinde tersine dönmüş ifadeler ise; 21, 26, 27, 30, 33, 36 ve 39. ifadelerinden oluşmaktadır.

Her iki ölçekten elde edilen puanlar kuramsal olarak 20 ile 80 arasındadır. Büyük puan yüksek kaygı seviyesini, küçük puan düşük kaygı seviyesini ifade etmektedir.

Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayılarının; "Sürekli Kaygı Ölçeği" için 0.83 ile 0.87 arasında; "Durumluk Kaygı Ölçeği" için 0.94 ile 0.96 arasında olduğu bulunmuştur. Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeğinin Türkçeleştirilmesi deneysel kavram geçerliği ve kriter geçerliği olmak üzere iki ayrı teknikte gerçekleştirilmiştir (Öner ve Le Compte, 1983).

3.4. Verilerin Analizi

Yapılan araştırmanın sonucunda edinilen veriler SPSS 25.00 istatistikî paket programında analiz edilmiş ve yanılma payı 0.05 olarak ele alınmıştır. Bu çalışmada kişisel özellikler frekans ve yüzde değerleri analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiş neticesinde parametrik analizler uygulanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analiz kullanılmıştır. Ayrıca alt grupların farklılığı için Bonferroni ve Tamhane kullanıldı ($\alpha=0,05$).

Araştırmada toplanan verilerin analizinde aşağıda belirtilen araştırmanın alt problemleri göz önünde bulundurularak şu veri analiz yöntemleri tercih edilmiştir:

- ✓ Araştırmanın "Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" alt problemi için "Bağımsız Örneklem t-Testi" kullanılmıştır.
- ✓ Araştırmanın "Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" alt problemi için "Tek Yönlü Varyans Analizi" (ANOVA) kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda gruplar arasındaki farklılığı bulmak için Bonferroni ve Tamhane testi kullanılmıştır.
- ✓ Araştırmanın "Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların eğitim değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" alt problemi için "Tek Yönlü Varyans Analizi" (ANOVA) kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda gruplar arasındaki farklılığı bulmak için Bonferroni ve Tamhane testi kullanılmıştır.
- ✓ Araştırmanın "Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" alt problemi için "Tek Yönlü Varyans Analizi" (ANOVA) kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda gruplar arasındaki farklılığı bulmak için Bonferroni ve Tamhane testi kullanılmıştır.
- ✓ Araştırmanın "Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların kategori değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?" alt problemi için "Tek Yönlü Varyans Analizi" (ANOVA) kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda gruplar arasındaki farklılığı bulmak için Bonferroni ve Tamhane testi kullanılmıştır.

- ✓ Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların spor yapma yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemi için “Tek Yönlü Varyans Analizi” (ANOVA) kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda gruplar arasındaki farklılığı bulmak için Bonferroni ve Tamhane testi kullanılmıştır.
- ✓ Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların turnuvaya katılım sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemi için “Tek Yönlü Varyans Analizi” (ANOVA) kullanılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda gruplar arasındaki farklılığı bulmak için Bonferroni ve Tamhane testi kullanılmıştır.

3.4.1. Bağımsız Örneklem t-Testi

Gerçekleştirilen araştırmada cinsiyet değişkenine göre katılımcıların görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını tespit için “Bağımsız Örneklem t-Testi” kullanılmıştır.

Yapılan çalışmada bağımsız örneklem t-testi yolu ile elde edilen bulguların güvenilir olması için bazı ön koşullara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu koşullar: “Ortalamalar karşılaştırılarak verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine”, “t-Testi’ ne dâhil edilecek grupların varyanslarının eşit olmasına” ve “Her bir verinin diğer veriden bağımsız olduğu” koşuluna uyup uymadıklarına bakılmıştır (Can, 2016). Sayılan koşulları yerine getirdiği tespit edilen cinsiyet değişkeni için “Bağımsız Örneklem t- Testi” kullanılmıştır.

3.4.2. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Yapılan araştırmada “öğrenim görülen sınıf ve bölüm” değişkenlerine ilişkin olarak eğitim fakültesi öğrencilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. Yapılan analizde futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının “ANOVA (F) değeri, ortalamaları, standart sapmaları ve anlamlılık değerleri (p)” hesaplanmıştır. ANOVA testi ikiden fazla bağımsız gruba ilişkin ortalamaların en az iki kişi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlediği için kullanılmıştır (Can, 2016). ANOVA sonucunda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için “post-hoc (çoklu) karşılaştırmalar” testlerine bakılmıştır. Bu testler arasında homojen olup olmama durumuna göre “Bonferroni ve Tamhane” testi kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde veri aracı ve verilerin çözümlenmesi ile elde edilen bulgular bağımsız değişkenlere göre tablolar halinde gösterilmiştir.

4.1. Cinsiyet Değişkeni

Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8. Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine İlişkin Algıların Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Durumluk Kaygısı	Erkek	121	41,64	11,17	-1,552	,122
	Kadın	83	43,95	9,23		
Sürekli Kaygı	Erkek	121	44,46	7,95	-2,467	,014
	Kadın	83	47,22	7,73		

Tablo 8’deki Bağımsız Örneklem t-Testi İncelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıları arasında “cinsiyet” değişkenine göre “Sürekli Kaygı” düzeylerinde anlamlı farklılık tespit edilirken ($p < ,05$); “Durumluk Kaygı” düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre futbolcuların kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılığın tespit edildiği “Sürekli Kaygı” ($\bar{X}_{kadın} = 47,22 > \bar{X}_{erkek} = 44,46$) boyutunda anlamlı farklılık kadınların lehine olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8’de anlamlı farklılığın çıkmadığı “Durumluk Kaygısı” düzeyine ilişkin ortalamalar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde; kadın futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının erkek futbolculara göre daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir ($\bar{X}_{kadın} = 43,95 > \bar{X}_{erkek} = 41,64$)

4.2. Yaş Değişkeni

Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9. Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine İlişkin Algıların Yaş Değişkenine Göre Analizi

	Yaş	N	\bar{X}	S	t	p
Durumluk Kaygısı	15-19	85	44,55	10,86	4,711	,003
	20-25	79	40,94	11,06		
	26-30	25	45,28	4,84		
	31 ve üstü	15	35,53	7,31		
	Toplam	204	42,58	10,46		
Sürekli Kaygı	15-19	85	45,82	8,84	4,667	,004
	20-25	79	44,50	6,79		
	26-30	25	50,32	6,60		
	31 ve üstü	15	42,06	7,62		
	Toplam	204	45,58	7,96		

Tablo 9’deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin yaş değişkenine göre “Durumluk” ve “Sürekli” kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu ($p<,05$) tespit edilmiştir.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin “Durumluk Kaygı” düzeyinde anlamlı farklılık 15-19 ve 31 yaş ve üstü grubunda olan futbolcular arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı bölümde 26-30 yaşındaki futbolcular ile 31 yaş ve üstü grubunda olan futbolcular arasında farklılık çıkmıştır.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin ikinci bölümü olan “Sürekli Kaygı” düzeyinde anlamlı farklılık 20-25 yaşındaki futbolcular ile 26-30 yaşındaki futbolcular arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı bölümde 31 yaş ve üstü olan futbolcular ile 31 yaş ve üstü futbolcular arasında anlamlı farklılık çıkmıştır.

4.3. Eğitim Değişkeni

Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların eğitim değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10. Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine İlişkin Algıların Eğitim Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim	N	\bar{X}	S	t	p
Durumluk Kaygısı	Lise	80	42,90	10,80	,265	,767
	Lisans	104	42,64	10,46		
	Lisansüstü	20	41,00	9,39		
	Toplam	204	42,58	10,46		
Sürekli Kaygı	Lise	80	45,30	8,73	,119	,888
	Lisans	104	45,69	6,90		
	Lisansüstü	20	46,20	10,06		
	Toplam	204	45,58	7,96		

Tablo 10’deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin eğitim seviyesi değişkenine göre “Durumluk” ve “Sürekli” kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 10’da anlamlı farklılığın çıkmadığı “Durumluk Kaygısı” düzeyine ilişkin ortalamalar eğitim seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde; lise seviyesinde olan futbolcuların durumluk kaygı düzeylerine ilişkin algılarının lisans ve lisansüstü seviyesinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca “Sürekli Kaygı” düzeyine ilişkin ortalamalar eğitim seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde ise; lisansüstü seviyesinde olan futbolcuların sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının lise ve lisans seviyesinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.4. Gelir Değişkeni

Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11. Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine İlişkin Algıların Gelir Değişkenine Göre Analizi

	Gelir	N	\bar{X}	S	t	p
Durumluk Kaygısı	Çok Kötü	69	42,24	8,92	1,542	,192
	Kötü	41	40,85	13,58		
	Orta	38	43,50	11,71		
	İyi	38	45,57	7,62		
	Çok İyi	18	39,55	9,53		
	Toplam	204	42,58	10,46		
Sürekli Kaygı	Çok Kötü	69	44,85	8,41	,602	,661
	Kötü	41	44,85	8,30		
	Orta	38	46,05	7,13		
	İyi	38	47,07	6,33		
	Çok İyi	18	45,94	10,25		
	Toplam	204	45,58	7,96		

Tablo 11'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin gelir seviyesi değişkenine göre “Durumluk” ve “Sürekli” kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 11'de anlamlı farklılığın çıkmadığı “Durumluk Kaygısı” düzeyine ilişkin ortalamalar gelir seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde; iyi seviyede geliri olan futbolcuların durumluk kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla orta, çok kötü, kötü ve çok iyi seviyede olan futbolculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca “Sürekli Kaygı” düzeyine ilişkin ortalamalar gelir seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde ise; gelir seviyesi iyi olan futbolcuların sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla orta, çok iyi, çok kötü ve kötü gelir seviyesinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.5. Kategori Değişkeni

Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların kategori değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 12. Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine İlişkin Algıların Kategori Değişkenine Göre Analizi

	Kategori	N	\bar{X}	S	t	p
Durumluk Kaygısı	Yıldızlar	83	44,22	10,78	1,750	,176
	Gençler	81	41,37	11,24		
	Büyükler	40	41,62	7,51		
	Toplam	204	42,58	10,46		
Sürekli Kaygı	Yıldızlar	83	45,60	8,83	1,280	,280
	Gençler	81	44,76	6,91		
	Büyükler	40	47,22	8,00		
	Toplam	204	45,58	7,96		

Tablo 12'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin kategori değişkenine göre “Durumluk” ve “Sürekli” kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 12'de anlamlı farklılığın çıkmadığı “Durumluk Kaygısı” düzeyine ilişkin ortalamalar kategori seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde; yıldızlar kategorisinde olan futbolcuların durumluk kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla büyükler ve gençler kategorisinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca “Sürekli Kaygı” düzeyine ilişkin ortalamalar kategori değişkeni açısından incelendiğinde ise; büyükler kategorisinde olan futbolcuların sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla yıldızlar ve gençler kategorisinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.6. Spor Yapma Yılı Değişkeni

Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların spor yapma yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 13. Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine İlişkin Algıların Spor Yapma Yılı Değişkenine Göre Analizi

	Spor Yapma Yılı	N	\bar{X}	S	t	p
Durumluk Kaygısı	0-2 yıl	34	45,64	7,51	1,422	,237
	3-5 yıl	31	41,12	11,70		
	6-8 yıl	72	42,76	11,50		
	9 yıl ve üstü	67	41,50	9,85		
	Toplam	204	42,58	10,46		
Sürekli Kaygı	0-2 yıl	34	48,35	7,85	1,871	,136
	3-5 yıl	31	44,06	9,52		
	6-8 yıl	72	45,41	7,32		
	9 yıl ve üstü	67	45,07	7,74		
	Toplam	204	45,58	7,96		

Tablo 13'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin spor yapma yılı değişkenine göre “Durumluk” ve “Sürekli” kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) tespit edilmiştir.

Tablo 13'de anlamlı farklılığın çıkmadığı “Durumluk Kaygısı” düzeyine ilişkin ortalamalar spor yapma yılı değişkeni açısından incelendiğinde; 0-2 yıl arası spor yapan futbolcuların durumluk kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla 6-8 yıl, 9 yıldan daha fazla ve 3-5 yıl spor yapan futbolculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca “Sürekli Kaygı” düzeyine ilişkin ortalamalar spor yapma yılı değişkeni açısından incelendiğinde ise; 0-2 yıl spor yapan futbolcuların sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla 6-8 yıl, 9 yıldan daha fazla ve 3-5 yıl spor yapan futbolculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

4.7. Turnuvaya Katılım Değişkeni

Araştırmanın “Futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıların turnuvaya katılım değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14. Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerine İlişkin Algıların Turnuvaya Katılma Değişkenine Göre Analizi

	Turnuvaya Katılma Sayısı	N	\bar{X}	S	t	p
Durumluk Kaygısı	0-10	47	44,48	8,69	4,646	,000
	11-20	47	40,57	9,45		
	21-30	29	45,96	10,31		
	31-40	31	38,83	9,69		
	41-50	15	51,73	8,29		
	51-60	13	39,15	13,41		
	61 ve üstü	22	39,40	11,89		
	Toplam	204	42,58	10,46		
Sürekli Kaygı	0-10	47	45,89	8,15	2,498	,024
	11-20	47	45,19	7,54		
	21-30	29	46,79	7,11		
	31-40	31	47,58	8,87		
	41-50	15	48,86	4,62		
	51-60	13	41,53	6,46		
	61 ve üstü	22	41,54	9,04		
	Toplam	204	45,58	7,96		

Tablo 14'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin turnuvaya katılım değişkenine göre “Durumluk” ve “Sürekli” kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu ($p<,05$) tespit edilmiştir.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin “Durumluk Kaygı” düzeyinde anlamlı farklılık 11-20 ve 41-50 grubunda olan futbolcular arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı bölümde 31-40 arası turnuvaya katılan futbolcular ile 41-50 arası turnuvaya katılım gösteren futbolcular arasında farklılık çıkmıştır.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin ikinci bölümü olan “Sürekli Kaygı” düzeyinde anlamlı farklılık 41-50 arası turnuvaya katılan futbolcular ile 51-60 arası turnuvaya katılan futbolcular arasında çıkmıştır. Ayrıca

aynı bölümde 41-50 arası turnuvaya katılan futbolcular ile 61 ve üstü turnuvaya katılan futbolcular arasında anlamlı farklılık çıkmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların cinsiyetlerine ilişkin veriler incelendiğinde araştırmaya katılan futbolcuların %59,3'ünü erkek (n=121), %40,7'sinin ise kadın (n=83) futbolculardan oluştuğu görülmektedir. Erkek futbolcuların kadın futbolculardan fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların yaş değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %41,7'ünü 15-19 yaş (n=85), %38,7'sinin 20-25 (n=79), %12,3'ünün 26-30 yaş (n=25), %7,3'ünün ise 31 yaş ve üstü (n=15) yaş grubundan oluştuğu görülmektedir.

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların eğitim değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %39,2'sinin lise (n=80), %51'inin lisans (n=104), %9,8'inin ise lisansüstü (n=20), eğitim düzeyinden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılımın lisans eğitim düzeyinde olan futbolculardan olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların gelir değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %33,8'inin çok kötü (n=69), %20,1'nin kötü (n=41), %18,6'sının orta (n=38), %18,6'sının iyi (n=38), %8,8'inin ise çok iyi (n=18) olduğu görülmektedir. Araştırma katılım gösteren futbolcuların gelir düzeylerinin en fazla çok kötü ve kötü seviyelerde olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların kategori değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %40,7'sinin yıldızlar (n=83), %39,7'sinin gençler (n=81), %19,6'sının ise büyükler (n=20), kategorisinden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılımın yıldızlar kategorisinde olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılım gösteren futbolcuların spor yapma yılı değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %16,7'sinin 0-2 yıl (n=34), %15,2'inin 3-5 yıl (n=31), %35,3'ünün 6-8 yıl (n=72), %32,8'inin 9 yıl ve daha fazla (n=67) olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan futbolcuların turnuvaya katılım sayıları değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde futbolcuların %23'ünün 0-10 (n=47), %23'ünün 11-20 (n=47), %14,2'sinin 21-30 (n=29), %15,2'sinin 31-40 (n=31), %7,4'ünün 41-50 (n=15), %6,4'ünün 51-60 (n=13), %10,8'inin 61 ve üstü (n=22) katılımın olduğu görülmektedir. Tablo 8'deki Bağımsız Örneklem t-Testi İncelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algıları arasında "cinsiyet" değişkenine göre "Sürekli Kaygı" düzeylerinde anlamlı farklılıklar olmuştur ($p<,05$); "Durumluk Kaygı" düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Cinsiyet değişkenine göre futbolcuların kaygı düzeyleri arasında anlamlı farklılığın tespit edilmiştir. "Sürekli Kaygı" ($\bar{X}_{kadın} = 47,22 > \bar{X}_{erkek} = 44,46$) boyutunda anlamlı farklılık kadınların lehine olduğu bulunmuştur.

Tablo 8'de herhangi bir farklılığın çıkmadığı "Durumluk Kaygısı" düzeyine ilişkin ortalamalar cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde; kadın futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının erkek futbolculara göre yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir ($\bar{X}_{kadın} = 43,95 > \bar{X}_{erkek} = 41,64$)

Konu ile ilgili çalışmalara baktığımızda Özgül (2003), katılımcıların cinsiyetlerine göre durumluk herhangi bir fark bulamadığını, Gacar ve Karahüseyinoğlu (2010) ise araştırmalarında, erkek müsabaka öncesi hissettikleri kaygının, kadınlara oranla daha düşük olduğunu belirtmektedirler. Gümüş (2002)'ün yapmış olduğu çalışmalarda sosyal kaygının cinsiyete göre değişmediği sonucuna varılmıştır. Başka bir araştırmada da kültürel etkenlerin cinsiyet açısından, öznel iyi oluş düzeylerinin farklılaştırabileceği belirtilmiştir ve araştırmanın sonucuna paralel olarak kız öğrencilerin öznel iyi oluş puan ortalamaları, erkek öğrencilerin ortalama puanlarından yüksek çıkmış ve anlamlı fark dolmadığı Tuzgöl ve Dost (2004) tarafından belirtilmiştir. Tablo 9'daki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı seviyelerine ilişkin yaş değişkenine göre "Durumluk" ve "Sürekli" kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu ($p<,05$) belirlenmiştir.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin "Durumluk Kaygı" düzeyinde anlamlı farklılık 15-19 ve 31 yaş ve üstü grubunda olan futbolcular arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı bölümde 26-30 yaşındaki futbolcular ile 31 yaş ve üstü grubunda olan futbolcular arasında farklılık çıkmıştır.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin ikinci bölümü olan "Sürekli Kaygı" düzeyinde anlamlı farklılık 20-25 yaşındaki futbolcular ile 26-30 yaşındaki futbolcular arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı bölümde 31 yaş ve

üstü olan futbolcular ile 31 yaş ve üstü futbolcular arasında anlamlı farklılık çıkmıştır. Başaran ve arkadaşlarının (2009), yapmış oldukları araştırma sonucunda, kaygı düzeylerinin spor yaşı küçük olan sporcuların spor yaşı büyük olan sporculara oranla daha yüksek olduğunu belirtmektedirler. Başka bir çalışmada Koç (2004) ise futbol sporcusuna yönelik yapmış olduğu araştırmasında; sporcuların yaş düzeylerinin artması karşısında durumluk kaygı düzeylerini etkileyen faktörlerden daha düşük düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Tablo 10'daki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin eğitim seviyesi değişkenine göre "Durumluk" ve "Sürekli" kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) belirlenmiştir.

Tablo 10'da anlamlı farklılığın çıkmadığı "Durumluk Kaygısı" düzeyine ilişkin ortalamalar eğitim seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde; lise seviyesinde olan futbolcuların durumluk kaygı düzeylerine ilişkin algılarının lisans ve lisansüstü seviyesinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca "Sürekli Kaygı" düzeyine ilişkin ortalamalar eğitim seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde ise; lisansüstü seviyesinde olan futbolcuların sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının lise ve lisans seviyesinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin gelir seviyesi değişkenine göre "Durumluk" ve "Sürekli" kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) belirlenmiştir.

Tablo 11'de anlamlı farklılığın çıkmadığı "Durumluk Kaygısı" düzeyine ilişkin ortalamalar gelir seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde; iyi seviyede geliri olan futbolcuların durumluk kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla orta, çok kötü, kötü ve çok iyi seviyede olan futbolculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca "Sürekli Kaygı" düzeyine ilişkin ortalamalar gelir seviyesi değişkeni açısından incelendiğinde ise; gelir seviyesi iyi olan futbolcuların sürekli kaygı düzeylerine ilişkin algılarının sırasıyla orta, çok iyi, çok kötü ve kötü gelir seviyesinde olan futbolculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Litaretüre baktığımızda İzgiç ve ark (2000)'nin yapmış oldukları bir çalışmada, ekonomik geliri düşük olan öğrencilerin sosyal kaygı düzeylerinin, ekonomik geliri yüksek olan öğrencilerin sosyal kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğunu bildirmiştir.

Tablo 12'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin kategori değişkenine göre "Durumluk" ve "Sürekli" kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) belirlenmiştir.

Tablo 13'deki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin spor yapma yılı değişkenine göre "Durumluk" ve "Sürekli" kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı ($p>,05$) belirlenmiştir. Tablo 14'teki Tek Yönlü Varyans Analizi verileri incelendiğinde, futbolcuların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerine ilişkin turnuvaya katılım değişkenine göre "Durumluk" ve "Sürekli" kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olduğu ($p<,05$) belirlenmiştir.

Anlamlı farklılığın çıktığı ölçeğin "Durumluk Kaygısı" düzeyinde anlamlı farklılık 11-20 ve 41-50 grubunda olan futbolcular arasında çıkmıştır. Ayrıca aynı bölümde 31-40 arası turnuvaya katılan futbolcular ile 41-50 arası turnuvaya katılım gösteren futbolcular arasında farklılık çıkmıştır.

Erbaş ve Arkadaşları (2000) basketbolcuların karşılaşma öncesi oluşan durumluk kaygı puanlarının (biyolojik yaşları, antrenman yaşları takımdan bulunma süreleri, pozisyonları, sakat olup olmama, kaptan olup olmama) bazı kişisel değişkenleri ile takım içi ilişkileri (Arkadaşları, Antrenörleri, İdarecileri) incelemiş araştırmanın 6 kişisel değişkeni olan biyolojik yaş, Antrenman yaşı, takımda bulunma süresi, mevkisi, sakat olup olmama ve kaplan olmama, durumluk kaygı puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Takım içi ilişkiler düzeyinde arkadaşları ile ilişkileri Antrenör İlişkileri, İdareciyle olan ilişkilerinde de durumluk kaygı puanları açısından anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Yarışma Öncesi Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İnceleyen Hacıcaferoğlu ve Seçer (2015) 'e göre cinsiyet, yaş ve halk oyunları oynama süre değişkenlerine bağlı olarak sporcuların yarışma öncesi anlık kaygı hissetme durumları bakımından istatistiksel olarak bir farklılık olduğu bulunmuştur. Milyonlarca gence sahip olan ülkemizde gençliğin yaşadığı biyopsikososyal süreçlerin çok iyi bilinmesi gerekir. Böylelikle gençleri daha iyi tanıma ve anlama fırsatı elde edilebilir.

Gençlerin gelişimlerine olumlu etki edecek spor faaliyetlerine yönlendirilmeleri gerekmektedir. Gençlerin tercih ettikleri aktivitelerin onların fiziksel, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine sağlayacağı katkılar bakımından daha kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

Aileler spor ve yararları konusunda bilinçlendirilmelidir. Kaygı düzeylerini aşağı seviyelere düşürebilmek için bazı nefes egzersizlerinin yapılması gerekmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak müsabaka öncesinde antrenörlerin oyuncuların kaygı düzeylerini azaltmaya yönelik aktiviteler gerçekleştirmesi hem oyuncuların performansının artırılmasında hem de sportif davranışların daha fazla gösterilmesinde faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

Alisinanoğlu, F., Ulutaş, İ. (2003). Çocukların kaygı düzeyleri ile annelerinin kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Ve Bilim*, 28 (128), 65-71.

Ayberk A, 2011. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Sosyal Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla.

Başaran MH, Taşkın Ö, Sanioğlu A, Taşkın AK (2009). Sporcularda durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21: 533-544

Budak S, 2013. Psikoloji Sözlüğü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Bulut, B.(2019). Medeniyet kavramının eğitim fakültesi öğrencilerinin algıları doğrultusunda analizi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Büyüköztürk ğ, 1997. Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi, *Eğitim Yönetimi*, Yıl:3, Sayı:4, Güz, ss.453-464.

Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Can, A. (2016). SPSS İle bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi (4.Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Coşkun, Y., Günbey, A. (2009). Engelli çocuğu olan annelerin sürekli kaygı düzeyleri ile sosyal destek algıları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 10 (1), 2009).

Çaha, Ö. 1999. Spora Yaslanarak Bir Nefes Alma. Ankara: Beta.

Davison GC, Neale JM, 2004. Anormal Psikoloji, Çev: Ğhsan Dağ, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayını.

Edim Macila, Basketbol Oyuncularının Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi, KKTC Yakın Dogu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa, 2013, s.19, (Yüksek Lisans Tezi)

Erbaş, M. (2000). Türkiye Basketbol II. Ligindeki Oyuncuların Bazı Kişisel Değişkenlerinin Durumluk Kaygı Üzerine Etkileri ve Durumluk Kaygının Takım İçi ilişkilerine Etkisinin Araştırılması, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi., Edirne, s.38, 41, 70

Gacar A, Karahüseyinoğlu MF (2010). Spor lisesi öğrencilerinin sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. 11th International Sport Sciences Congress, 10-12 November 2010, pp: 1079-1081, Antalya / Turkey.

Guillaume, P. (1978) Psikoloji (Çev. Refia Şemin) Fen Fakültesi Basımevi, İstanbul, 78-85s

Gümüş E, 2002 . Sosyal Kaygıyla Basa Çıkma Programının Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Düzeylerine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Hacıcaferoğlu, S., Hacıcaferoğlu, B., ve Seçer, M. (2015). "Halk oyunları branşına katılan sporcuların yarışma öncesi kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi." *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)* s.288-297.

- İkizler, C. (1993). Sporda başarıyı etkileyen psikolojik faktörler ve psikolojik antrenman. Yayınlanmamış Doktora Tezi. M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- İzgiç F, Akyüz G, Doğan O, Kuğu N, 2000. Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Fobi Yaygınlığı, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 1(4):207-214.
- Karasar, N. (2016). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kuru, E. (2000). Sporda psikoloji. Ankara: G. Ü. İletişim Fakültesi Basımevi.
- Küçük V. ve Acet, M. (2002). "Bir Kişilik Özelliği Olarak Suçluluk ve Sporla İlişkisi", DPÜ, Sosyal Bilimler Dergisi, 7: 369-375.
- Linn, L. (1980) Diagnosis and PsychiastrySymptoms of Psychatry, The Williams and Wilkins Company, Baltimore, 783-823s
- Manav F, 2011. Kaygı Kavramı, Toplum Bilimleri, Ocak-Haziran, Cilt:5, Sayı:9, ss.201-211.
- Oda B, 2014. 11-13 Yağ Grubundaki Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Ğymserlik Ğle Saldırganlık Düzeylerinin Ğncelenmesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Samsun.
- Öncül, R. (2000). Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü. Ankara: M.E.B. Yayınları
- Öner, N. & LeCompte, A. (1983). *Durumluk-sürekli kaygı envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öner, N., Le Compte, A. (1998). Süreksiz durumluk sürekli kaygı envanteri el kitabı. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayinevi.
- Özgül F (2003). Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerinde durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Özgüven, İ.E. (2000). Psikolojik testler. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Selya, H. (1998). Stress without distress. (ed. Barbara Woods) Applying psychology to sport. Hodder & Stoughton. 98-109.
- Şahinler, Y., Ersoy A. (2019). Sporcuların zihinsel dayanıklılıklarının farklı değişkenlere göre incelenmesi. International Journal of Social Sciences and Education Research, 5(2), 168-177.
- Taşgıt MS, 2012. Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Karar Verme Düzeylerinin İncelenmesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Karaman. TDK 2015.
- Tuzgöl DM, 2004. Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri. Hacettepe Üniversitesi, Ankara: Yayınlanmamış doktora tezi
- Ulukan, M., Acet, M., & Şahinler, Y. (2019). 14-16 yaş aralığında liselerde basketbol oynayan sporcuların spora yönelik beklenti ve memnuniyet düzeyleri. International Sport Science Student Studies, 1(1), 43-49
- Yavuzer, H, Ana-Baba ve Çocuk, Remzi Kitabevi, İstanbul, (1996)
- Yetim, A. (2000). Sosyoloji ve Spor. Topkar Matbaacılık, Ankara, s. 114, 117